

Återkoppling ang. utredning av Stiftelsen Jamtlis anslag

Det är med glädje Stiftelsen Jamtli noterar de beslut som Region Jämtland Härjedalen fattat utifrån Sergei Muchins utredning. Att stiftelsens ändamålsparagraf med vård och bevarande av samlingar, inkluderande kulturhistoriska hus och gårdar, betonas välkomnar vi. Likaledes välkomnar vi förståelsen för att just samlingsförvaltning och vården och underhållet av de kulturhistoriska husen är underfinansierade. Som framgår av bilagda ekonomiska sammanställning, kommer Stiftelsen Jamtli till samma slutsats.

Arbetet med att kostnadssätta underhåll och bevarande av våra kulturhistoriska hus har varit en fråga som vi arbetat med under lång tid. Längre var det en fråga som våra revisorer påpekade var bristfälligt redovisat i stiftelsens räkenskaper. I och med arbetet med en digitalisering av underhållsplaner för Jamtlis samtliga byggnader (173 st) fick vi till sist en tydlig bild av behoven och har kunnat röra oss i en riktning där vi kan arbeta mer proaktivt istället för att som tidigare varit fallet, reparera när byggnader och infrastruktur går sönder. Redan innan Muchin genomförde sin utredning presenterade vi resultatet (för såväl stiftelsen som stiftarna) av arbetet med underhållsplanerna och visade då att det tekniska underhållet kräver en förstärkning av Jamtlis budget med drygt 7 mkr/år för att vi ska kunna hålla jämna steg med den tekniska livslängd som såväl våra kulturhistoriska som våra moderna byggnader har.

Arbetet med fastigheternas förvaltning har kunnat föras över till hela samlingsförvaltningen. Problemställningarna är snarlika, men tekniker och tekniska krav är olika. Vi arbetar nu vidare med brandskyddsfrågor för vårt Havremagasin där det sedan tidigare finns reserverade medel för en insats.

Totalt ser vi att förvaltningen av våra samlingar inklusive de kulturhistoriska husen samt moderna byggnader nödvändiga för vår verksamhet och markområden, dvs allt inom ramen för basuppgifterna kostar drygt 50 mkr årligen. Bara denna del kostar alltså ca 6 mkr mer varje år än vad vi får i anslag (se ekonomisk uppställning).

Jamtli ser fram emot en flerårig handlings- och finansieringsplan liksom en förändring av både den långsiktiga och ettåriga överenskommelsen till överenskommelser med fokus på uppföljning utifrån ändamålsparagrafen. Jamtlis breda verksamhet, såväl den publika som "bakom kulisserna", bidrar till hela regionen. Några punkter får exemplifiera:

- Varje krona som Jamtli tar emot som bidrag fördubblas genom Jamtlis egenfinansiering. I en majoritet av Sveriges regioner är läns museerna i mycket högre grad beroende av finansiering genom i huvudsak regionala medel. Jamtli bedriver affärs- och konsultverksamhet, samt är en mycket aktiv aktör vad gäller EU-samarbeten samt andra medel från fonder och stiftelser.
- Jamtli sysselsätter cirka 250 personer på hel eller deltid. Omräknat till heltidstjänster är det ca 105 FTE (Full Time Equivalent). Av dessa är ca 83 tillsvidareanställda och övriga säsongsanställda eller tillfälligt anställda. Jamtli är en arbetsplats som erbjuder ungdomar en möjlighet till sitt första feriearbete, vi ger människor som står utanför arbetsmarknaden en möjlighet att komma tillbaka genom arbetsträning och vår Daglig

verksamhet-grupp samt arbetet med kulturarvs-it ger medarbetare med funktionsvariationer möjligheter att kunna ingå i en arbetsgemenskap.

- Jamtlis och Jamtlis dotterbolags volontärorganisationer erbjuder en möjlighet att arbeta tillsammans med andra för att stärka förvaltningen av vårt kulturarv och genomförande av kulturarvsaktiviteter. Vissa av våra verksamheter, som t.ex. Teknikland är med undantag för en tjänst helt volontärdrivet. Jamtlis gynnare samlar hundratals medlemmar som möjliggör en betydligt rikare programverksamhet än vad som annars hade varit fallet.
- Stiftelsen Jamtli når genom läns museet i Östersund samt de aktiebolag där Jamtli är majoritetsägare eller delägare ca 250 000 besökare årligen. Det stärker Jämtland Härjedalen som besöksmål och bidrar till besöksnäringen i stort.
- Genom Jamtlis arbete stärks regionens attraktionskraft och bidrar till att skapa förutsättningar för tillväxt. För Östersund utgör Jamtli en viktig pusselbit för att locka kvalificerade personer att flytta till kommunen.

De fem punkter som beskrivs i utredningen som delar av basuppdraget stämmer helt med vår tolkning. Över tid måste självklart vissa verksamheter ges större fokus och prioriteras för att rätta till obalanser. Det mest uppenbara på senare år har varit just underhåll av byggnader och samlingar. Vid en jämförelse med övriga läns museer så har Jamtli halkat efter och ett antal större åtgärder ska komma på plats. Vi måste hindra vårt kulturhistoriskt värdefulla fastighetsbestånd att förfalla och vi måste komma till rätta med föremåls långsiktiga förvaring. Under 2025 har vi utrymt vårt fjärrmagasin som vi ombetts lämna med anledning av Nato-expansionen samt påbörjat installationer för brandskydd i vårt närmagasin.

Detta är för stunden våra viktigaste prioriteringar samtidigt som museets publika delar inte får tappa attraktionskraft. Jamtli är beroende av egna intäkter. De får vi bara om vi har en attraktiv produkt att sälja. Därför behöver basutställningar uppgraderas och friluftsområdet med sitt historiska jordbruk behöver tas om hand. Planer på nya utställningsdelar (Idrottsmuseum t.ex.) måste formuleras och fortsätta bearbetas.

Vad av de särskilda ersättningarna som kan läggas in i basuppdraget är på ett sätt en enkel fråga. Allt. Samtidigt pekar utredaren på att Nationalmuseum Jamtli inte är en verksamhet som går att knyta till stiftelsens ursprungliga uppdrag. Det är förvisso sant, men här finns också en välfungerande ekonomisk modell där hyresintäkterna från Nationalmuseum täcker en stor del av Jamtlis kostnader och de bidrag vi får för denna verksamhet tar sikte på den regionala konstpedagogiska verksamhet som bedrivs med Nationalmuseum Jamtli som plattform. Den regionala pedagogiska verksamheten hör hemma i basuppdraget. Och ur vårt perspektiv är självklart verksamheten i Nationalmuseum Jamtli att klassas som "...närliggande kulturell verksamhet".

Hälsningar

Olov Amelin
Landsantikvarie

